

Veiligheid binnen De Heuvelrug,

Locatie Eikenstein

hertoets

Inspectie jeugdzorg

Inspectie van het Onderwijs

Inspectie voor de Gezondheidszorg

Inspectie voor de Sanctietoepassing

Utrecht, april 2009

Samenvatting

De Inspectie Jeugdzorg, de Inspectie voor de Gezondheidszorg, de Inspectie van het Onderwijs en de Inspectie voor de Sanctietoepassing hebben in 2007 onderzoek gedaan naar de veiligheid binnen de justitiële jeugdinrichtingen (JJI's) in Nederland.

Over de locaties Eikenstein en de Lindenhorst van De Heuvelrug hebben de inspecties toen geoordeeld dat de inrichting een ernstig risico had op een onveilig leef-, behandel- en werkklimaat voor de jongeren en voor het personeel van de inrichting en de daaraan verbonden school. De inspecties hebben daarom de inrichting onder verscherpt toezicht geplaatst.

De inspecties hebben na twee voortgangsgesprekken met de inrichting besloten een hertoets uit te voeren.

In dit rapport beantwoorden de inspecties de vraag of het risico op een onveilig leef-, behandel- en werkklimaat binnen locatie Eikenstein van De Heuvelrug zodanig is verminderd dat het verscherpt toezicht kan worden opgeheven. De inspecties hebben in deze hertoets onderzocht wat er in de praktijk in de inrichting veranderd is ten opzichte van het onderzoek van 2007.

Samenvattend oordelen de inspecties dat de inrichting niet langer een ernstig risico loopt op een onveilig leef-, behandel- en werkklimaat. Dit geldt ook voor de daaraan verbonden school VSO de Sprong. De Heuvelrug liep een ernstig risico doordat binnen de inrichting en de school een beheersmatige situatie was ontstaan. Door personeelsschaarste en gebrek aan eenduidigheid werd het beleid onvoldoende in de praktijk uitgevoerd. De directie heeft in deze situatie ingegrepen en veranderingen in gang gezet. De eerste resultaten worden nu zichtbaar. Dit leidt tot voldoende verbeteringen om het verscherpt toezicht op te heffen.

Dit oordeel is gebaseerd op de volgende conclusies:

- De uitvoering van het beleid preventie en beheersing van agressie en geweld is onderdeel van de cultuur aan het worden.
- Het bejegeningssklimaat is verbeterd doordat medewerkers jongeren respectvoller zijn gaan bejegenen.
- De opvoeding en behandeling zijn verbeterd doordat de jongeren meer centraal zijn komen te staan.
- De aansturing van het personeel gebeurt meer eenduidig

Inhoudsopgave

Samenvatting 3

Hoofdstuk 1	Inleiding.....	7
Hoofdstuk 2	De veiligheid in De Heuvelrug – locatie Eikenstein	9
2.1	Preventie en beheersing van agressie en geweld	9
2.1.1.	Voorkómen van agressie en geweld	9
2.1.2.	Optreden tegen agressie en geweld	11
2.2	Bejegeningssklimaat	12
2.2.1.	Waarborgen rechten jongeren	12
2.2.2.	Bieden van voorspelbaar perspectief.....	13
2.2.3.	Omgang met de jongeren	14
2.3	Opvoeding en behandeling	14
2.3.1.	Opvoeding	15
2.3.2.	Behandeling	16
2.4.	Deskundigheid van het personeel.....	18
2.4.1.	Bedrijfscultuur	18
Hoofdstuk 3	Oordeel van de inspecties	21
Bijlage 1	Het onderzoek	23
Bijlage 2	Score-classificaties per risicogebied, criterium en indicator.....	25
Bijlage 3	Brieven van de inspecties aan de inrichting	37
Bijlage 4	Geraadpleegde documenten	41

Hoofdstuk 1 Inleiding

Op verzoek van de minister van Justitie hebben de Inspectie jeugdzorg, de Inspectie voor de Gezondheidszorg, de Inspectie van het Onderwijs en de Inspectie voor de Sanctietoepassing in 2007 onderzoek gedaan naar de veiligheid binnen de justitiële jeugdinrichtingen (JJI's) in Nederland. In september 2007 is het landelijk rapport "Veiligheid in justitiële jeugdinrichtingen: opdracht met risico's" aangeboden aan de staatssecretaris van Justitie met de veertien onderliggende inrichtingsrapporten.¹

De inspecties oordeelden dat de JJI's hun opdracht onvoldoende waarmaken en daardoor te grote risico's lopen op een onveilig leef-, behandel- en werkklimaat. In zes van de veertien inrichtingen, waaronder De Heuvelrug², was sprake van een *ernstig* risico; deze inrichtingen zijn onder verscherpt toezicht van de inspecties geplaatst.³ De overige inrichtingen liepen een *laag* of een *matig* risico. Er was geen enkele inrichting die op alle onderzochte punten (indicatoren) geformaliseerd beleid had dat bij medewerkers bekend was en in de dagelijkse praktijk consequent werd gehanteerd. Dat wil zeggen dat ook bij geen enkele van deze inrichtingen sprake was van een volledig operationeel of geborgd beleid.

De inspecties hebben de inrichtingen aanbevolen om te zorgen dat alle onderzochte indicatoren op ten minste operationeel niveau gebracht worden.

Verbeterplannen

De inspecties hebben vervolgens elke inrichting en de daaraan verbonden school verzocht om, op basis van een door hen gezamenlijk opgesteld verbeterplan, maatregelen te treffen die het geconstateerde risico verkleinen. Alle inrichtingen en scholen hebben een verbeterplan opgesteld. De inspecties hebben de plannen getoetst op relevantie en ambitie.

Vervolgtoezicht

De inspecties hebben besloten ook het vervolgtoezicht gezamenlijk vorm te geven en uit te voeren. Het gaat om toezicht op maat. Bij de hertoetsen hanteren de inspecties hetzelfde toetsingskader als in het eerste onderzoek om de resultaten van het toezicht te kunnen vergelijken.

Het verscherpt toezicht bij De Heuvelrug² hield in dat de inspecties de inrichting en school intensief hebben gevolgd. In twee voortgangsgesprekken hebben de inspecties zich op de hoogte gesteld van de uitvoering van het verbeterplan en hebben zij resultaten en knelpunten met de directie van de Heuvelrug besproken.

¹ Meer informatie over het onderzoek veiligheid JJI dat in 2006 is voorbereid en in 2007 is uitgevoerd, staat in bijlage 1.

² Dit betrof zowel de locatie Eikenstein als de Lindenhorst. Sinds 1 februari zijn deze 2 locaties gescheiden, na die datum zijn de inspecties deze 2 locaties pas als aparte inrichting en instelling gaan benaderen.

³ De Inspectie van het Onderwijs heeft vier scholen in een traject van geïntensiveerd toezicht geplaatst.

Dit rapport

In dit rapport beantwoorden de inspecties de vraag of het risico op een onveilig leef-, behandel- en werkklimaat binnen de locatie Eikenstein van de Heuvelrug zodanig is verminderd dat het verscherpt toezicht kan worden opgeheven. De inspecties hebben in de hertoets onderzocht wat er in de praktijk in de inrichting veranderd is ten opzichte van het onderzoek van 2007.

Leeswijzer

In *hoofdstuk 2* staan de bevindingen van de inspecties over de huidige situatie in de inrichting met betrekking tot de vier risicogebieden, met zo nodig een toelichting.

In *hoofdstuk 3* staat het oordeel van de inspecties.

In *bijlage 1* staan de probleemstelling van het onderzoek, definities, de onderzoeksvraag, de wijze van beoordelen en de uitvoering van het onderzoek in 2007 uitgewerkt.

In *bijlage 2* staat de uitwerking van het toetsingskader met score-classificaties.

In *bijlage 3* staan de brieven van de inspecties aan de inrichting in het kader van het vervolgtoezicht.

In *bijlage 4* staat het overzicht van de in de hertoets geraadpleegde documenten.

Hoofdstuk 2 De veiligheid in De Heuvelrug – locatie Eikenstein

De paragrafen van dit hoofdstuk zijn gewijd aan de bevindingen op de risicogebieden *Preventie en beheersing van agressie en geweld, Bejegeningssklimaat, Opvoeding en behandeling en Deskundigheid van het personeel*. Elk risicogebied is verdeeld in een aantal criteria met indicatoren. Elke paragraaf bevat achtereenvolgens de uitwerking van een criterium in indicatoren en de scores van de inspecties per indicator. De scores zijn weergegeven op een vierpuntsschaal: *afwezig, aanwezig, operationeel en geborgd*.

In dit rapport staan de scores die de inrichting in het inspectieonderzoek van 2007 heeft behaald. Als een score na de hertoets van 2009 is veranderd, staat dat als volgt aangegeven:

- de gewijzigde score 2009 staat geel gearceerd (✓);
- de score van 2007 is doorgehaald (↔).

Scores die niet gewijzigd zijn, zijn licht grijs (✓).

Alleen de scores die gewijzigd zijn sinds het inspectierapport van 2007, worden onderbouwd.

2.1 Preventie en beheersing van agressie en geweld

Dit risicogebied kent twee criteria: *de inrichting neemt afdoende maatregelen om agressie en geweld te voorkómen* en *de inrichting treedt adequaat op tegen agressie en geweld*. Allebei de criteria komen hieronder achtereenvolgens aan bod. Elk met een aantal indicatoren.

2.1.1. Voorkómen van agressie en geweld

Scores per indicator

Criterium De inrichting neemt afdoende maatregelen om agressie en geweld te voorkómen	Afwezig	Aanwezig	Operationeel	Geborgd
Indicatoren				
Veiligheid gebouw			✓	
Inzicht in veiligheidsbeleving		↔	✓	
Inventarisatie veiligheidsrisico's		✓		
Beleid preventie en beheersing incidenten		↔	✓	
Training medewerkers.		↔	✓	
Beleid ongewenste omgangsvormen		↔	✓	
Beleid integriteitsbreuken		↔	✓	

Onderbouwing van de veranderde scores

Inzicht in de veiligheidsbeleving

De inrichting doet met BASAM (voor medewerkers) en ABC (voor jongeren) periodiek onderzoek naar de veiligheidsbeleving. De uitkomsten worden op het intranet geplaatst. De samenvattingen van de uitkomsten worden verspreid naar alle teams en op de agenda van de teamvergaderingen geplaatst. De uitkomsten worden vertaald in actiepunten. De PDCA (Plan Do Check Act)- cyclus wordt gehanteerd om vast te stellen of met het uitvoeren van de acties de beoogde verbetering wordt gerealiseerd. Ook de punten die door de jongerenraad aan de orde worden gesteld worden teruggekoppeld naar de teams.

Beleid preventie en beheersing incidenten

Beleid is vastgelegd in diverse documenten met bijbehorende protocollen. De afstand tussen beleid van directie en uitvoering op de werkvloer, die ertoe leidde dat het beleid in de praktijk maar in beperkte mate werd uitgevoerd, is overbrugd.

Het accent op beheersbaarheid is doorbroken doordat vanuit een nieuw ontwikkelde zorgvisie gewerkt wordt. In deze visie staat de jongere centraal. Inhoudelijk is het beleid meer gericht op het voorkomen van escalaties en het oog krijgen voor 'kleine' ontwikkelingen in het gedrag van de jongere.

Direct leidinggevend zijn op de werkvloer zichtbaar aanwezig en coachen de medewerkers bij de uitvoering van hun taak. Medewerkers van de inrichting slagen erin om voordat de lessen beginnen op een onoverzichtelijk verzamelpunt (het schoolplein) jongeren van allerlei groepen te laten samenkomen en incidenten daarbij te voorkomen.

De afdeling beveiliging werkt meer betrokken bij het primair proces en is bezig met een professionaliseringstraject, waardoor de beveiligers beter zicht hebben op hun bijdrage aan de veiligheid.

Opmerkelijk is dat op veel wanden, deuren en ramen nog ad hoc instructies voor medewerkers (en jongeren) worden aangetroffen die de indruk wekken dat het nieuwe beleid nog niet goed is 'ingeslepen' en dat medewerkers voortdurend herinnerd moeten worden aan veiligheidsrisico's die ontstaan als zij hun taken niet op een juiste manier uitvoeren.

Training medewerkers

Al het nieuwe personeel volgt de cursus Gestructureerd Fysiek Optreden (GFO). De verplichte deelname van medewerkers aan de trainingen GFO (ten minste zes maal per jaar) wordt gemonitord en medewerkers worden er door hun leidinggevende op aangesproken wanneer zij daaraan niet voldoen.

Beleid ongewenste omgangsvormen

Het beleid ongewenste omgangsvormen bevat een nieuw ontwikkelde gedragscode en een protocol ongewenste intimiteiten/seksueel misbruik van pupillen door medewerkers. Hierin is de meldingsprocedure en de wijze waarop de inrichting meldingen onderzoekt en grensoverschrijdend gedrag sanctioneert vastgelegd. Het beleid ongewenste omgangsvormen is onderwerp van gesprek in

de inrichting en vast agendapunt in het teamoverleg. Medewerkers geven aan dat er voldoende openheid is in het overleg, om over deze onderwerpen te spreken, invoering van supervisie en intervisie hebben er aan bijgedragen dat het gewoner geworden is om houding, gedrag en gevoelens in het werk tot onderwerp van gesprek te maken in het teamoverleg.

Beleid integriteitsbreuken

Het thema integriteit is een vast agendapunt in het teamoverleg. Ook in functionerings- en beoordelingsgesprekken komt het thema aan de orde. Het beleid zelf ligt vast in protocollen van Justitie en DJI. Leidinggevenden zoeken (ook samen met gedragsdeskundigen) naar vormen om het onderwerp bespreekbaar te maken in teamoverleg. Er worden soms voorbeelden tot onderwerp van gesprek gemaakt: bij voorbeeld ziekmelden, of er worden stellingen besproken. Leidinggevenden zijn zich ervan bewust dat ze voorbeeldgedrag dienen te vertonen. Medewerkers ervaren een korte afstand en een lage drempel naar de vertrouwenspersonen integriteit.

2.1.2. Optreden tegen agressie en geweld

Scores per indicator

Criterion De inrichting treedt adequaat op tegen agressie en geweld	Afwezig	Aanwezig	Operationeel	Geborgd
Indicatoren				
Personele bezetting		✗	✓	
Melding, registratie en analyse van incidenten			✓	
Alarmeringsprocedure.			✓	
Samenwerking inrichting en school m.b.t. incidenten		✗	✓	
Nazorg incidenten			✓	

Onderbouwing van de veranderde scores

Personele bezetting

De druk op de personele bezetting is weggevallen. Dat betekent dat in de noodzakelijke personele bezetting op risicovolle momenten en plaatsen altijd kan worden voorzien. In het verleden kwam onderbezetting van personeel op de groepen vaak voor. Er hoeft nu geen beroep meer te worden gedaan op externe aid/complexbeveiliging en groepsleiding. Ook doen situaties waarin het dagprogramma van jongeren teruggebracht werd tot een dagprogramma van negen uur door uitval en plotselinge ziekte, zich niet of nauwelijks meer voor. In voorkomende gevallen springen beveiligingsmedewerkers bij op de afdeling of bieden onderwijsmedewerkers ondersteuning. De afstand die er vroeger tussen die verschillende functiegroepen was is weggevallen. Medewerkers van de verschillende functiegroepen zijn beter op de hoogte van elkaars werk, hebben gemeenschappelijke opleidingen gevolgd of met elkaar meegelopen om de praktijk te leren kennen. Er is een grote instroom geweest van nieuwe medewerkers die door het doorlopen van een

gestructureerd inwerkprogramma, waarvan die contactmomenten deel uitmaakten, zijn voorbereid op hun functie.

Samenwerking inrichting en school m.b.t. incidenten

School en inrichting ondersteunen elkaar in geval van incidenten. Er zijn schakelfuncties en schakelmomenten gekomen die de uitwisseling van informatie over jongeren tussen groepsleiders(mentoren) en docenten bevorderen.

De samenwerking tussen school en inrichting m.b.t. incidenten is met name verbeterd doordat verwijderen van school is vastgelegd in een protocol en er van ieder incident een rapportage is. De leerkracht blijft zelf verantwoordelijk voor de afhandeling van een incident. De school analyseert of er bij incidenten sprake is van een patroon. Leerlingen hebben nauwelijks te maken met lesuitval en dit draagt tevens bij aan de vermindering van het aantal incidenten.

2.2 Bejegeningsklimaat

Dit risicogebied kent drie criteria: *de inrichting waarborgt de rechten van de jongeren, de inrichting biedt de jongeren een voorspelbaar perspectief en de inrichting gaat respectvol om met de jongeren.*

Alle drie de criteria komen hieronder achtereenvolgens aan bod. Elk met een aantal indicatoren.

2.2.1. Waarborgen rechten jongeren

Scores per indicator

Criterion De inrichting waarborgt de rechten van de jongeren	Afwezig	Aanwezig	Operationeel	Geborgd
Indicatoren				
Informereren van jongeren			√	
Klachtprocedures, verzoek- of bezwaarschriften			√	
Hulp en rechtsbijstand			√	
Recht op medische / psychiatrische behandeling		≠	√	
Visie op geprotocolleerd uitvoeren van separaties en isolaties	≠	√		
Dagbesteding jongeren (onderwijs of anderszins)			√	

Onderbouwing van de veranderde scores

Recht op medische / psychiatrische behandeling

Het beleid ten aanzien van de toegang van jongeren tot de medische zorg en de psychiatrische zorg is vastgelegd in verschillende documenten die ingaan op het herkennen en behandelen van jongeren met (een vermoeden van) psychiatrische stoornissen. Hierbij is tevens aandacht voor de inhoudelijke deskundigheid. De toegang tot de medische en psychiatrische zorg is laagdrempelig en de indicatiestelling gebeurt adequaat.

Visie op geprotocolleerd uitvoeren van separaties en isolaties

Het 'protocol voor het toepassen van dwang bij psychiatrisch gestoorde jeugdigen' (calamiteiten beheersing) is in concept beschikbaar en geeft richting aan het plaatsen van jongeren in afzondering, waarbij de verantwoordelijkheid van de psychiater nadrukkelijk is beschreven. Het protocol refereert echter aan de Wet Bopz en in geval van psychiatrische stoornissen zou de Wet Bopz dan ook van toepassing zijn. De interne en externe rechtspositie van jongeren in een JJI zonder dat zij een Bopz-titel hebben, kan echter niet aan deze wet worden ontleend. Wel kunnen de zorgvuldigheidseisen gebaseerd zijn op de uitgangspunten van de Wet Bopz.

Daarnaast gaat het afzonderingsbeleid van de locatie Eikenstein, daterend van mei 2008, alleen uit van afzonderingsplaatsing als ordemaatregel of disciplinaire straf. Een relatie met afzonderen om het gevaar af te wenden ten gevolge van een psychiatrische stoornis en daarmee bijvoorbeeld een verband met het hierboven genoemde protocol calamiteitenbeheersing ontbreekt.

2.2.2. Bieden van voorspelbaar perspectief

Scores per indicator

 criterium	Afwezig	Aanwezig	Operationeel	Geborgd
De inrichting biedt de jongeren een voorspelbaar perspectief				
Informatie jongeren over doel en perspectief verblijf			√	
Betrokkenheid jongeren bij verblijfs-/behandelplan.			√	
Betrokkenheid ouders/wettelijke vertegenwoordigers bij verblijfs-/behandelplan			√	
Informatie jongeren over doel en perspectief school		†	√	

Onderbouwing van de veranderde scores

De jongeren die geplaatst zijn in Eikenstein krijgen tijdens de intake van de school informatie over het doel en het perspectief. Deze werkwijze is vastgelegd en na de intake en/of het assessment stelt de gedragswetenschapper van de school een startformulier op en start er een observatieperiode. Na ongeveer zes weken maakt de mentor een handelingsplan en dit plan wordt met de jongere besproken. Op deze wijze krijgt de jongere inzicht in zijn vakkenpakket en onderwijsperspectief.

2.2.3. Omgang met de jongeren

Scores per indicator

 criterium De inrichting gaat respectvol om met de jongeren	Afwezig	Aanwezig	Operationeel	Geborgd
Indicatoren				
Bescherming privacy en persoonlijke levenssfeer		✓		
Naleving gedragsregels / omgangsvormen		✓		
Nemen / verantwoorden van sanctionerende en geweldsmaatregelen		✗	✓	
Besluitvorming / verantwoording van intrekken vrijheden		✗	✓	

Onderbouwing van de veranderde scores

Nemen/verantwoorden van sanctionerende en geweldsmaatregelen

Het opleggen van sancties en maatregelen gebeurt volgens protocollen die gebaseerd zijn op de Bij. Daaronder begrepen zijn de time-out en de kortdurende kamerplaatsing. Deze acties zijn ingebed in een beleid dat gericht is het voorkomen van escalaties. Mede door invoering van het mentoraat en de consequentere hantering van het Sociaal Competentiemodel worden minder sancties en maatregelen genomen en worden deze door jongeren beter geaccepteerd dan in het verleden. Jongeren vinden wel dat nogal vaak wordt overgegaan tot een kamerplaatsing van 24 uur.

Besluitvorming/verantwoording intrekken vrijheden

Het beleid met betrekking tot het toekennen van beloningen en het intrekken van vrijheden wordt consequent gehanteerd, omdat het personeelstekort dat eerder aanleiding gaf tot inconsequente toekenning van compensaties, zich niet meer voordoet.

Doordat het Sociaal Competentiemodel nu consequent wordt toegepast, is het voor groepsleiders en jongeren duidelijk of en hoe beloningen worden toegekend.

2.3 Opvoeding en behandeling

Dit risicogebied kent twee criteria: *de inrichting stelt de opvoeding van de jongeren centraal* en *de inrichting behandelt jongeren met psychiatrische en gedragsproblematiek*. Allebei de criteria komen hieronder achtereenvolgens aan bod. Elk met een aantal indicatoren.

2.3.1. Opvoeding

Scores per indicator

 criterium De inrichting stelt de opvoeding van de jongeren centraal	Afwezig	Aanwezig	Operationeel	Geborgd
Indicatoren				
Aansluiting dagprogramma bij ontwikkelingsbehoeften		✘	✓	
Afstemming leefomgeving op ontwikkelingsbehoeften			✓	
Samenstelling leefgroepen	✘	✓		
Samenstelling schoolgroepen			✓	
Multidisciplinair overleg over begeleiding jongeren / leerlingen		✘	✓	
Bepalen beginsituatie leerlingen			✓	
Volgen vorderingen en ontwikkeling leerlingen	✘		✓	
Leerinhouden / dagprogramma in relatie tot handelingsplan		✘	✓	
Evaluatie uitvoering handelingsplan	✘	✓		

Onderbouwing van de veranderde scores

Aansluiting dagprogramma bij ontwikkelingsbehoeften

Het dagprogramma is bij alle jongeren en groepsleiders bekend en wordt consequent uitgevoerd. Afwijkingen van het dagprogramma worden onderbouwd. In vergelijking met de situatie in het vorige toezicht is er nu geen sprake meer van structurele personeelstekorten onder groepsleiding en is dat ook geen reden meer om jeugdigen op beheersmatige gronden op kamer te plaatsen. Wel blijkt luchten voor niet-rokers in een aantal groepen (wegens wettelijke verplichtingen in elk geval alle jongeren onder de 16 jaar) niet altijd goed te verlopen. Niet-rokers mogen niet naar buiten als de rokers buiten zijn en moeten speciaal op andere tijdstippen aan de groepsleiding vragen of ze naar buiten mogen.

Samenstelling leefgroepen

Er vindt enige gerichte toewijzing van jongeren naar leefgroepen plaats binnen de inrichting. Dit is echter nog niet altijd systematisch (dat wil zeggen op basis van een screening van alle jongeren nadat zij geplaatst zijn). Dit punt is verbeterd ten aanzien van de situatie bij het vorige toezicht. Er wordt zoveel mogelijk gescheiden naar strafrechtelijke of civielrechtelijke titel, tenzij daardoor leegstand zou ontstaan. Jongeren worden in geval van plaatsing op een niet bij de verblijfstitel passende leefgroep zo snel mogelijk doorgeplaatst.

Er wordt meer gebruik gemaakt van vooraf verzamelde informatie over de jongeren en meer ontbrekende informatie opgevraagd. Het team van gedragsdeskundigen was ten tijde van het inspectieonderzoek echter nog niet op volle sterkte, waardoor nog niet in alle gevallen sprake is van een screening. Dat gebeurt wel wanneer er sprake is van duidelijke problematiek. De jeugdige wordt dan besproken in een psycho-medisch team.

Voor alle strafrechtelijk geplaatste jongeren is er een netwerk- en trajectberaad, waaraan ook Individuele Trajectbegeleiders, Bureau Jeugdzorg en de Raad voor de Kinderbescherming

deelnemen. Het gaat daarbij om het uitstippelen van een vervolgtraject voor de jongere na verblijf in de JJI.

Multidisciplinair overleg over begeleiding jongeren / leerlingen

Er zijn schakelfuncties en schakelmomenten gekomen die de uitwisseling van informatie over jongeren tussen groepsleiders(mentoren) en docenten bevorderen. De gedragswetenschapper van de school neemt op indicatie deel aan de jongerenbespreking en verzamelt handreikingen over hoe in verschillende situaties met een jongere om te gaan. Andersom nemen mentoren deel aan de leerlingbespreking op school.

Volgen vorderingen en ontwikkeling leerlingen;

Leerinhouden / dagprogramma in relatie tot handelingsplan

De school heeft vooral verbeteringen doorgevoerd waar het om het planmatig handelen gaat. Dit is het sterkst zichtbaar bij de plaatsingsprocedure en de handelingsplannen. Voor iedere leerling is er een handelingsplan op basis van schoolgeschiedenis en onderwijsperspectief. De school maakt gebruik van een intake en assessmentprocedure, die er toe leidt dat er binnen zes weken een handelingsplan is. Deze plannen worden beoordeeld door de CvB (Commissie voor de Begeleiding). Voor alle leerlingen wordt gebruik gemaakt van de OTK-B. Met de leerlingen worden de vorderingen wekelijks besproken. Leraren maken gebruik van een weekplanning. Daar waar mogelijk sluit de school aan bij het onderwijsaanbod van het MBO of het VMBO. Leerlingen worden in staat gesteld om examens te doen.

Evaluatie uitvoering handelingsplan

Omdat het opstellen van handelingsplannen en de systematiek van het volgen van de vorderingen recent is opgezet, staat de evaluatie hiervan nog in het beginstadium. Op basis van een analyse van enkele plannen tijdens deze hertoets kan een verdere concretisering van de doelen wel bijdragen aan een hogere functionaliteit voor de leerkrachten die ermee moeten werken.

2.3.2. Behandeling

Scores per indicator

Criterion De inrichting behandelt jongeren met psychiatrische en gedragsproblematiek	Afwezig	Aanwezig	Operationeel	Geborgd
Indicatoren				
Visie op het voorkomen van psychiatrische stoornissen		#	✓	
Herkennen en diagnosticeren van behandelbare psychiatrische stoornissen		#	✓	
Intern en / of extern behandelaanbod behandelbare psychiatrische stoornissen		#	✓	
Visie op het uitvoeren van geprotocolleerde geneeskundige behandelingen onder dwang	#	✓		
Multidisciplinaire vaststelling medisch-psychiatrisch behandelbeleid		#	✓	
Behandeling PIJ'ers en civielrechtelijk geplaatste jongeren op basis van behandelplan			✓	

Onderbouwing van de veranderde scores

Visie op het voorkomen van psychiatrische stoornissen

De 'Zorgvisie JJI De Heuvelrug 2008' voorziet in een duidelijke visie op het behandelen van jongeren in een JJI. Daarnaast gaat het document 'Visie op voorkomen van psychiatrische stoornissen in Eikenstein' nader in op de betekenis van psychiatrie in een JJI en de wijze waarop dient te worden omgegaan met jongeren met (een vermoeden van) psychiatrische problemen. Deze visie is bekend bij medewerkers en vormt het uitgangspunt in het omgaan met jongeren met psychiatrische problematiek.

Herkennen en diagnosticeren van behandelbare psychiatrische stoornissen

Het methodisch proces van diagnostiek en behandeling is aanzienlijk verbeterd. De psychiatrische deskundigheid, bereikbaarheid en beschikbaarheid is toegenomen en biedt richting aan de behandelprocessen en aan de medewerkers die betrokken zijn bij de (psychiatrische) behandeling. De methode om psychiatrische stoornissen bij jongeren te herkennen en te diagnosticeren is geformaliseerd in een (ongedateerd) document.

Tevens beschikt de inrichting over een protocol hoe te handelen bij automutilatie, suïcidedreiging, suïcidepoging en bij suïcide.

Intern en / of extern behandelaanbod behandelbare psychiatrische stoornissen

Het behandelaanbod is beschreven in een notitie en de inrichting investeert in toenemende mate in samenwerking met externe partners zoals polikliniek de Waag en Centrum Maliebaan verslavingszorg.

Visie op het uitvoeren van geprotocolleerde geneeskundige handelingen onder dwang

De inrichting beschikt over een document waarin de visie op het uitvoeren van geprotocolleerde geneeskundige handelingen onder dwang wordt beschreven. Deze visie gaat echter uit van dwangbehandeling (i.c. analoog aan de bepalingen van de Wet Bopz) en beschrijft niet de geneeskundige handelingen onder dwang zoals bedoeld in de Beginselenwet. In het visiedocument wordt de noodzaak benoemd van een protocol waarin is vastgelegd onder welke voorwaarden dwangbehandeling mogelijk is, welke rechtsbeginselen getoetst moeten worden, wie er beslist over dwangbehandeling en aan wie het moet worden gemeld. Een dergelijk protocol is echter niet aangetroffen.

Multidisciplinaire vaststelling medisch-psychiatrisch behandelbeleid

De multidisciplinaire samenwerking is aanzienlijk verbeterd door het instellen van een wekelijks psychomedisch overleg. Hieraan nemen in ieder geval een gezondheidszorgpsycholoog, de psychiater en een verpleegkundige deel. Het instellen van een psychomedisch overleg heeft een systematische en consequente aandacht voor jongeren die extra zorg nodig hebben bewerkstelligd. Tevens is de terugkoppeling van de uitkomst van het overleg naar de afdelingsteams verbeterd.

2.4. Deskundigheid van het personeel

Dit risicogebied kent één criterium: *de inrichting draagt zorg voor een professionele bedrijfscultuur*.
Het criterium komt hieronder aan bod met een aantal indicatoren.

2.4.1. Bedrijfscultuur

Scores per indicator

Criterium De inrichting draagt zorg voor een professionele bedrijfscultuur	Atwezig	Aanwezig	Operationeel	Geborgd
Indicatoren				
Formatie gezondheidszorgfuncties volgens DJI adviesnorm.		✘	✔	
7x24 uurs bereikbaarheid arts en psychiater			✔	
Kwaliteit en deskundigheid personeel in relatie tot behoefte doelgroep		✘	✔	
Beleid professionele ontwikkeling medewerkers		✘	✔	
Scholingsaanbod gezondheidszorggebied		✘	✔	
Handelen medewerkers in relatie tot behoefte doelgroep		✔		

Onderbouwing van de veranderde scores

Formatie gezondheidszorgfuncties volgens DJI adviesnorm

De formatie van de medische dienst (i.c. de verpleegkundige bezetting) is afgestemd op de zorgbehoeften van de jongeren en de formatie kinder- en jeugdpsychiater (20 uur per week) voorziet in voldoende mogelijkheden voor diagnostiek, indicatiestelling en behandeling.

Kwaliteit en deskundigheid personeel in relatie tot behoefte doelgroep

Er worden objectieve selectieprocedures gehanteerd en selectie vindt plaats volgens de vastgestelde normen en procedures. De medewerkers zijn op de hoogte van hun taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden.

Er is veel nieuw personeel (groepsleiders) aangenomen. Op dit moment zijn er geen vacatures. De nieuwe groepsleiders hebben minstens mbo niveau. Zowel de nieuwe als de groepsleiders die langer in dienst zijn kunnen een hbo-opleiding gaan volgen. Hiermee is al een begin gemaakt.

Doordat er veel nieuw personeel is dat nog niet helemaal is ingewerkt, betekent dit voor de zittende groepsleiders nog wel wat extra druk, maar veel minder dan tijdens het vorige toezicht.

Door het toegenomen aantal groepsleiders is er meer ruimte voor goede rapportage en meer contact met de jongeren, hetgeen de kwaliteit van de opvang ten goede komt. Ook mogen groepsleiders nu contacten met ouders onderhouden.

Beleid professionele ontwikkeling medewerkers

Medewerkers worden structureel ondersteund bij het uitvoeren van hun dagelijkse werkzaamheden en maken gebruik van inwerkprogramma's, interne opleidingen en andere ondersteuningsvormen.

Voor de nieuwe groepsleiders is er een standaard inwerkprogramma met afspraken en evaluaties. Zonodig wordt vastgesteld dat het inwerkprogramma met een aantal weken wordt verlengd om de nieuwe groepsleider de kans te geven extra te worden begeleid. Ondersteuning wordt gegeven door senior groepsleiders en teamleiders.

Alle groepsleiders krijgen training in het Sociaal Competentiemodel, jaarlijks is er een herhalingstraining.

Groepsleiders merken door de grotere aandacht voor de ontwikkeling van de professionele vaardigheden dat zij beter kunnen kijken naar gedrag van jongeren en daar adequaat op inspelen. Zonodig kunnen zij ook de gedragswetenschapper om advies vragen. Door uitbreiding van de formatie van gedragswetenschappers van 2,5 naar 5 is de weg naar de gedragswetenschapper voor groepsleiders gemakkelijker geworden. Gedragswetenschappers worden ook structureel bij de jongerenbesprekingen betrokken. Ook lezen zij dagelijks de overdrachten van de hun toegewezen groepen.

Functioneringsgesprekken worden nu consequent gehouden.

Scholingsaanbod gezondheidszorggebied

Medewerkers worden gestimuleerd of verplicht gesteld gebruik te maken van het scholingsaanbod. Door de intensievere inzet van gedragswetenschappers is er sprake van meer overdracht van expertise.

Hoofdstuk 3 Oordeel van de inspecties

In dit hoofdstuk wordt de vraag beantwoord hoe de veiligheid van het leef-, behandel- en werkklimaat in inrichting en school zich verhoudt tot de situatie in 2007. Deze vraag wordt beantwoord door aan te geven in hoeverre en waar er verbeteringen zichtbaar zijn ten opzichte van het vorige onderzoek van de inspecties in 2007. Het oordeel wordt onderbouwd aan de hand van de geconstateerde verbeteringen op de vier risicogebieden, *preventie en beheersing agressie en geweld, bejegeningssklimaat, opvoeding en behandeling, deskundigheid van het personeel.*

Bieden en waarborgen van een veilig leef- behandel- en werkklimaat

Samenvattend oordelen de inspecties dat de inrichting niet langer een ernstig risico loopt op een onveilig leef-, behandel- en werkklimaat. Dit geldt ook voor de daaraan verbonden school VSO De Sprong. De Heuvelrug liep een ernstig risico doordat binnen de inrichting en de school een beheersmatige situatie was ontstaan. Door personeelsschaarste en gebrek aan eenduidigheid werd het beleid onvoldoende in de praktijk uitgevoerd. De directie heeft in deze situatie ingegrepen en veranderingen in gang gezet. De eerste resultaten worden nu zichtbaar. Dit leidt tot voldoende verbeteringen om het verscherpt toezicht op te heffen.

In relatie tot de vier risicogebieden zijn hierbij de volgende verbeteringen van belang.

De uitvoering van het beleid preventie en beheersing van agressie en geweld is onderdeel van de cultuur aan het worden

De inrichting heeft geïnvesteerd in het werken vanuit een gemeenschappelijke zorgvisie en in het professioneler leiding geven aan de medewerkers. Hierdoor is de kloof tussen de doelstellingen van de directie en de uitvoering door de medewerkers overbrugd en is er meer begrip en samenwerking gegroeid tussen verschillende groepen medewerkers. Samen met het oplossen van het structurele personeelstekort leidt dit er toe dat het beleid met betrekking tot preventie van agressie en geweld beter uitgevoerd wordt en de noodzaak om beheersend op te treden verminderd is.

Het bejegeningssklimaat is verbeterd doordat medewerkers jongeren respectvoller zijn gaan bejegenen.

De Heuvelrug waarborgde de rechten van de jongeren en bood hen een voorspelbaar perspectief, maar ging onvoldoende respectvol met hen om. Dit is nu verbeterd doordat medewerkers dichterbij de jongeren staan. Er wordt zorgvuldiger uitgelegd welk gedrag niet acceptabel is en daardoor is de acceptatie bij jongeren voor het optreden tegen niet acceptabel gedrag verbeterd.

In vergelijking met de situatie tijdens het vorige toezicht, wordt het Sociaal Competentiemodel nu consequent toegepast, zodat voor groepsleiders en ook voor jongeren duidelijk is hoe en of beloningen worden toegekend.

De opvoeding en behandeling zijn verbeterd doordat de jongeren meer centraal zijn komen te staan.

Er wordt inmiddels gewerkt vanuit een zorgvisie en gedragswetenschappers worden nu structureel bij de gang van zaken op de leefgroepen betrokken. Samen met het gegeven dat er geen sprake meer is van structurele personeelstekorten leidt dit tot meer eenduidigheid in de opvoeding en behandeling. Hierdoor is er geen reden meer om jongeren op beheersmatige gronden aan te spreken. Ook wordt er meer gebruik gemaakt van vooraf verzamelde informatie over de jongeren en meer ontbrekende informatie opgevraagd. Nog niet in alle gevallen is er sprake van een systematische screening. Dat gebeurt wel wanneer er sprake is van duidelijk aanwezige problematiek.

Door versterking van het planmatig handelen, waarbij het volgen van de vorderingen van de jongeren leidt tot een onderwijsperspectief, draagt het onderwijs bij aan de verbetering van het opvoeding- en behandelklimaat.

De aansturing van het personeel gebeurt meer eenduidig

In vergelijking met de situatie tijdens het vorige toezichtbezoek is er sprake van verbetering van de deskundigheid en aansturing van het personeel. Er is een consequent gehanteerd inwerkprogramma voor groepsleiders, er is een groter aantal groepsleiders per groep en deze hebben bijna allemaal minimaal een mbo diploma. Er is een begin gemaakt met de opleiding van alle groepsleiders. Het streven is gericht op het functioneren van een kwart op mbo-niveau en driekwart op tot hbo-niveau. Er zijn meer gedragswetenschappers in dienst, waardoor zij toegankelijker zijn geworden en een grotere rol spelen in het vormgeven van het opvoedingsklimaat op de leefgroepen.

Bijlage 1 Het onderzoek

Het onderzoek van de inspecties is uitgevoerd overeenkomstig het landelijk onderzoek veiligheid JJI in 2007. Hieronder volgen de in het onderzoek gehanteerde definities, de onderzoeksvraag, informatie over de wijze van beoordelen en over de uitvoering van het onderzoek.

Definities

De inspecties hanteren het uitgangspunt dat het opsluiten in een beveiligde setting van jeugdigen met ernstige gedrags- en/of psychiatrische problemen, die al dan niet strafbare feiten hebben gepleegd, een risicovolle situatie is. In dit licht bezien is het de taak van de JJI om de risico's zoveel mogelijk het hoofd te bieden en hiermee de veiligheid van jeugdigen en medewerkers te waarborgen zodat begeleiding en behandeling kan plaatsvinden. Een veilig leef-, behandel- en werkklimaat binnen de JJI definiëren de inspecties als volgt:

- de jeugdigen vormen geen gevaar voor zichzelf, in termen van zelfbeschadiging en (poging tot) zelfdoding;
- de jeugdigen vormen geen gevaar voor elkaar, in termen van verbaal, fysiek en/of seksueel grensoverschrijdend gedrag;
- de jeugdigen vormen geen gevaar voor het personeel, in termen van verbaal, fysiek en/of seksueel grensoverschrijdend gedrag;
- het personeel vormt geen gevaar voor de jongeren, in termen van verbaal, fysiek en/of seksueel grensoverschrijdend gedrag.

Hoewel incidenten binnen JJI's niet uit te sluiten zijn, verwachten de inspecties dat de JJI's ernaar streven een zo veilig mogelijk leef-, behandel en werkklimaat te realiseren. Dit kunnen de inrichtingen doen door risicovolle situaties tot een minimum te beperken om zo de kans op veiligheid van jeugdigen en personeel maximaal te verhogen. Wat risicovolle situaties zijn, hebben de inspecties op basis van een risicoanalyse en een literatuurstudie gedefinieerd. Zij onderscheiden vier risicogebieden, die in belangrijke mate bijdragen aan de (on)veiligheid binnen een JJI en de daaraan verbonden school. Het betreft de volgende gebieden:

- *Preventie en beheersing van agressie en geweld:* de JJI hanteert beleid gericht op preventie en beheersing van incidenten en omgang met agressie.
- *Bejegeningsklimaat:* de JJI bejegt de jeugdigen op zodanige wijze dat onveilige situaties zo min mogelijk ontstaan of worden uitgelokt.
- *Opvoeding en behandeling:* het verblijf in de JJI wordt aangewend voor de (her)opvoeding en behandeling van jeugdigen op basis van hun individuele behoeften en problematiek.
- *Deskundigheid van het personeel:* het personeel van de JJI beschikt over voldoende (specialistische) kennis en professionaliteit om een veilig leef-, behandel- en werkklimaat te waarborgen.

Onderzoeksvraag

De vraagstelling van het onderzoek luidt als volgt:

Voldoet de justitiële jeugdinrichting aan de taak om een veilig leef-, behandel- en werkklimaat te bieden en te waarborgen voor de jeugdigen en het personeel van de inrichting en de daaraan verbonden school?

De vraagstelling wordt door middel van de volgende onderzoeksvragen beantwoord:

- heeft de JJI geformaliseerd beleid gericht op het voorkomen en terugdringen van agressie en geweld en zo ja, in hoeverre is dit beleid operationeel?
- bejegt de JJI de jeugdigen op zodanige wijze dat onveilige situaties zo veel mogelijk worden uitgesloten?
- wordt het verblijf in de JJI aangewend voor de (her)opvoeding en behandeling van jeugdigen op basis van hun individuele behoeften en problematiek?
- beschikt de JJI over voldoende (specialistische) kennis en professionaliteit om een veilig leef-, behandel- en werkklimaat te waarborgen?

Wijze van beoordelen

De inspecties hebben in een toetsingskader voor elk van de vier risicogebieden criteria geformuleerd. De inrichting krijgt een score voor elk criterium. Hierin maken de inspecties concreet of de inrichting voldoet aan wat de inspecties verwachten en hoe de inspecties dit beoordelen. Het uitgewerkte toetsingskader met de gehanteerde score-classificaties staat in bijlage 2.

De inspecties hebben hun verwachtingen en oordeel gebaseerd op de Beginselenwet JJI, de gezondheidswetgeving en de onderwijswetgeving.

Uitvoering van het onderzoek

De inspecties hebben het onderzoek gezamenlijk uitgevoerd. Zij hebben beleidsdocumenten geanalyseerd, zij hebben de inrichting bezocht en daar cliëntendossiers getoetst en gesprekken gevoerd met de (school)directie, jongeren, groepsleiders, gedragsdeskundigen, beveiligingmedewerkers, leerkrachten, de medische dienst, leidinggevenden, methodiekcoaches en de Commissies van Toezicht en voor de Begeleiding. De inspecties hebben ook observaties gedaan in de inrichting. Zij hebben daarna hun bevindingen geanalyseerd en beoordeeld.

Bijlage 2 Score-classificaties per risicogebied, criterium en indicator

Toelichting op scoreclassificaties per indicator

Risicogebied preventie en beheersing agressie en geweld				
De inrichting neemt afdoende maatregelen om agressie en geweld te voorkómen				
<i>Indicator</i>	<i>Afwezig</i>	<i>Aanwezig</i>	<i>Operationeel</i>	<i>Geborgd</i>
Veiligheid gebouw	Het ontwerp en de constructie van de gebouwen dragen bij aan het ontstaan van onveilige situaties	Bij de bouw van de inrichting is het risico van het ontstaan van onveilige situaties goed doordacht	Indeling van het gebouw, zichtlijnen, technische of elektronische hulpmiddelen dragen bij aan een veilige verblijfssituatie voor jongeren en medewerkers	De bijdrage van het gebouw en de technische voorzieningen aan de veiligheid voor jongeren en medewerkers wordt periodiek geëvalueerd en zo nodig verbeterd
Inzicht in veiligheidsbeleving	Er is onvoldoende inzicht in de veiligheidsbeleving van jongeren en medewerkers	Er is onderzoek gedaan naar de veiligheidsbeleving van jongeren en medewerkers.	De veiligheidsbeleving van jongeren en medewerkers wordt periodiek onderzocht met gestandaardiseerde instrumenten. Medewerkers en jongeren hebben respect voor sekse, cultuur en godsdienst. Er is ruimte voor het uiten van kritiek en het erkennen van fouten. De leiding toont zich betrokken bij dit onderwerp	Trends en ontwikkelingen in de veiligheidsbeleving van jongeren en medewerkers worden onderzocht en gebruikt om het veiligheidsbeleid aan te passen en te verbeteren
Inventarisatie veiligheidsrisico's	Er is geen RIE of het onderwerp agressie en geweld is hierin niet opgenomen	De risico's m.b.t. agressie en geweld zijn onderzocht en beschreven in de RIE en PVA. De risico-inventarisatie en – evaluatie behelst ten minste: Inventarisatie onveilige plekken en situaties; Inventarisatie risicomomenten m.b.t. het dagprogramma; Inventarisatie veiligheidsbeleving jongeren en medewerkers	Maatregelen om agressie en geweld tegen te gaan zoals gesteld in het PVA worden ook uitgevoerd	Het effect van de genomen maatregelen wordt onderzocht en geëvalueerd. De risico's m.b.t. agressie en geweld worden regelmatig opnieuw geïnventariseerd
Beleid preventie en beheersing incidenten	Er wordt geen aantoonbaar veiligheidsbeleid gevoerd	Er is een (schriftelijk) veiligheidsbeleid aanwezig, dat	Medewerkers zijn op de hoogte van het veiligheidsbeleid en	Het veiligheidsbeleid wordt periodiek geëvalueerd en zo

		vertaald is in dienstinstructies, protocollen rond omgaan met agressief gedrag, een gedragscode en een sanctiebeleid	passen dit (waar nodig) toe in het dagelijks contact met de gedetineerden. Jongeren en andere relevante groepen worden geïnformeerd over (aspecten van) het veiligheidsbeleid	nodig bijgesteld.
Training medewerkers.	Medewerkers worden niet of niet voldoende getraind in het omgaan met agressie en geweld	De medewerkers worden getraind in het omgaan met agressie en geweld. Deze training behelst ten minste het omgaan met verbale agressie (intimidatie, bedreigingen), het aanleren van deëscalerend gedrag, handhaven orde en veiligheid, hanteren beperkende regels/toepassen proportioneel geweld	De medewerkers kunnen het in de training geleerde (waar nodig) toepassen	De training in het omgaan met agressie en geweld wordt periodiek herhaald, geëvalueerd en zo nodig bijgesteld
Beleid ongewenste omgangsvormen	Er is geen of onvoldoende (aantoonbaar) beleid Ongewenste Omgangsvormen	Er is een (schriftelijk) beleid Ongewenste Omgangsvormen aanwezig. Het beleid bevat ten minste een gedragscode, sanctionering, Vertrouwenspersoon, klachtenregeling/procedure, klachtencommissie, voorlichting. Op school zijn daarnaast pestprotocollen, omgangsregels, regels voor het dragen van bepaalde kleding/symbolen	Medewerkers zijn op de hoogte van het beleid Ongewenste Omgangsvormen en kunnen het waar nodig toepassen. Seksuele intimidatie, pesten, discriminatie wordt voorkomen	Het beleid Ongewenste Omgangsvormen wordt (mede n.a.v. meldingen/klachten) periodiek geëvalueerd en zo nodig bijgesteld
Beleid integriteitsbreuken	Er is geen of onvoldoende (aantoonbaar) beleid integriteit	Er is een (schriftelijk) beleid integriteit aanwezig. Het beleid bevat ten minste een gedragscode, risicoanalyse, voorlichting, inventarisatie, risicofuncties, procedure en afhandelen incidenten etc.	Medewerkers zijn op de hoogte van het beleid integriteit en kunnen het waar nodig toepassen	Het beleid integriteit wordt (mede n.a.v. meldingen/klachten) periodiek geëvalueerd en zo nodig bijgesteld

Risicogebied preventie en beheersing agressie en geweld

De inrichting treedt adequaat op tegen agressie en geweld

<i>Indicator</i>	<i>Afwezig</i>	<i>Aanwezig</i>	<i>Operationeel</i>	<i>Geborgd</i>
Personele bezetting	M.b.t. de inzet van personeel is niet (aantoonbaar) rekening gehouden met de risico's in de inrichting	M.b.t. de inzet van personeel is aantoonbaar rekening gehouden met de risico's in de inrichting	De (extra) inzet van personeel op risicomomenten/locaties is geformaliseerd en maakt onderdeel uit van het inrichtingsbeleid	De personeelsinzet wordt periodiek geëvalueerd en zo nodig bijgesteld
Melding, registratie en analyse van incidenten	Er is geen systeem voor het melden en registreren van incidenten of dit wordt niet/onvoldoende gebruikt. N.a.v. incidentmeldingen wordt niet onverwijld actie ondernomen door het bevoegd gezag	Er is een systeem voor het melden en registreren van incidenten. Hieronder vallen ook het vaststellen van meldingsnormen, meldplicht, meldpunt, meldings-/MIP-commissie. Het bevoegd gezag treedt sanctionerend op	De procedure voor het melden en registreren van incidenten is bij de medewerkers bekend en wordt als zodanig ook toepast. Er is een overzichtelijke incidentenregistratie. Toedracht en afhandeling van incidenten wordt grondig onderzocht en vastgelegd	Incidenten worden geanalyseerd en teruggekoppeld. De incidentenregistratie wordt periodiek geëvalueerd, wat zo nodig leidt tot bijstelling van beleid
Alarmeringsprocedure.	De inrichting heeft geen alarmeringsprocedure.	Er is een (schriftelijke) alarmeringsprocedure aanwezig met daarin werkwijze alarmering, voorlichting en onderricht, praktijkoefeningen, registratie en evaluatie alarmmeldingen	Medewerkers zijn op de hoogte van de alarmeringsprocedure en passen deze toe	De alarmeringsprocedure wordt (mede n.a.v. alarmmeldingen en praktijkoefeningen) periodiek geëvalueerd en zo nodig bijgesteld
Samenwerking inrichting en school m.b.t. incidenten	Er is geen (aantoonbare) samenwerking tussen school en inrichting	De samenwerking tussen school en inrichting is vastgelegd in overlegvormen en schriftelijke afspraken.	De samenwerking tussen school en inrichting is geformaliseerd en maakt deel uit van het inrichtingsbeleid	De samenwerking tussen school en inrichting wordt periodiek geëvalueerd en zo nodig bijgesteld
Nazorg incidenten	Er is geen (aantoonbare) procedure m.b.t. opvang en nazorg	Er is een (schriftelijke) procedure voor opvang en nazorg aanwezig. Betrokkenen worden getraind	Medewerkers zijn op de hoogte van de procedure voor opvang en nazorg en deze wordt als zodanig ook toegepast	De procedure voor opvang en nazorg wordt periodiek geëvalueerd en zo nodig bijgesteld

Risicogebied bejegeningssklimaat

De inrichting waarborgt de rechten van de jongeren

<i>Indicator</i>	<i>Afwezig</i>	<i>Aanwezig</i>	<i>Operationeel</i>	<i>Geborgd</i>
Informereren van jongeren	De inrichting informeert jongeren niet systematisch over rechten en plichten	Er is een protocol dat wordt gehanteerd om jongeren te informeren over rechten en plichten	Jongeren zijn op de hoogte van de rechten en plichten die aan hun verblijf in de JJI verbonden zijn	De effecten van het informeren van jongeren worden onderzocht en geëvalueerd en de werkwijze en te hanteren middelen worden verbeterd
Klachtprocedures, verzoek- of bezwaarschriften	Er is geen beleid gericht op benutten van klachten en klachtprocedures om de rechten van jongeren te borgen en op een voortvarende afhandeling van klachten	Er is een vastgelegd beleid dat voorziet in een zorgvuldige en voortvarende afhandeling van klachten van jongeren	Jongeren beschouwen het indienen van klachten als een vanzelfsprekend en geaccepteerd middel om op te komen voor hun rechten	Een periodieke analyse van ingediende en gegrond verklaarde klachten wordt besproken met medewerkers en jongeren. De uitkomsten van dat gesprek worden in beleid vertaald. Er is aandacht voor "harde" en "zachte" klachten
Hulp en rechtsbijstand	Er is geen beleid gericht op het bieden van ondersteuning aan jongeren die klachten willen indienen	Jongeren worden in de gelegenheid gesteld om contact op te nemen met voogd/advocaat of andere personen of instanties die hen bij het indienen bij de behandeling van klachten kunnen ondersteunen	De inrichting ondersteunt de jongeren actief bij betrekken van hulp en passende bijstand bij behandeling van klachten	Ondersteuners bij klachtbehandeling worden actief betrokken bij het wegnemen van de oorzaken die aan klachten ten grondslag liggen
Recht op medische/psychiatrische behandeling	De inrichting onthoudt jongeren het recht op een medisch/psychiatrische behandeling	De inrichting heeft een geformaliseerde visie op het recht van jongeren op een medisch/psychiatrische behandeling	De visie op het recht van jongeren op een medisch/psychiatrische behandeling is bij medewerkers bekend en er wordt conform gehandeld	Periodiek wordt de geformaliseerde visie inzake psychiatrische stoornissen getoetst en zo nodig bijgesteld
Visie op geprotocolleerd uitvoeren van separaties en isolaties	De inrichting heeft geen beleidsvisie op het plaatsen in afzondering en isolatie	De inrichting heeft een beleidsvisie op het plaatsen in afzondering en isolatie	De beleidsvisie is bekend bij medewerkers en is sturend voor hun handelen	De beleidsvisie wordt periodiek geëvalueerd en zo nodig bijgesteld
Dagbesteding jongeren (onderwijs of anderszins)	Niet voor alle jongeren is er direct een plaats op school of binnen een andere dagbesteding. Jongeren moeten dagdelen op kamer/cel doorbrengen	Jongeren gaan naar school of een andere dagbesteding als programmavulling	Het onderwijs is een essentieel onderdeel van de behandeling en heeft een vanzelfsprekende plaats	School en inrichting evalueren frequent het onderwijs en/of de dagbesteding en trekken waar nodig beleidsconclusies

Risicogebied bejegeningssklimaat

De inrichting biedt de jongeren een voorspelbaar perspectief

<i>Indicator</i>	<i>Afwezig</i>	<i>Aanwezig</i>	<i>Operationeel</i>	<i>Geborgd</i>
Informatie jongeren over doel en perspectief verblijf	De inrichting heeft geen actieve rol in het informeren van de jongere over de maatregel of het vonnis dat tot plaatsing in de JJI leidde	Er is beleid met betrekking tot het verzamelen van informatie over de aanleiding tot de plaatsing van jongeren en met betrekking tot de wijze waarop de jongere daarover geïnformeerd wordt	Gesprekken waarin het verblijfsperspectief aan de orde is worden systematisch gehouden met de jongeren, en de verslagen ervan worden in het persoonsdossier van de jongere opgeslagen	De inrichting onderzoekt periodiek de redenen waarom jongeren in een JJI worden geplaatst, en stelt zijn opname- en behandelingsbeleid daarop bij
Betrokkenheid jongeren bij verblijfs-/behandelplan.	De wijze waarop jongeren gehoord en betrokken worden bij (wijzigingen in) verblijfs- en behandelplannen is niet in beleid vastgelegd	In beleid en daarop gebaseerde procedures is vastgelegd hoe jongeren bij beslissingen over verblijfs- en behandelplannen betrokken worden	Groepsleiding/ gedragsdeskundigen bespreken (voorgenomen wijzigingen in) verblijfs- en behandelplannen met de jongeren, en maken daarvan verslag t.b.v. het dossier. Jongeren zijn van deze werkwijze op de hoogte	De inrichting onderzoekt en evalueert de invloed die de jongeren hebben op verblijfs- en behandelplan
Betrokkenheid ouders/wettelijke vertegenwoordigers bij verblijfs-/behandelplan	De wijze waarop wettelijke vertegenwoordigers en ouders betrokken worden bij beslissingen over verblijfs- en behandelplannen is niet in beleid vastgelegd	In beleid en daarop gebaseerde procedures is vastgelegd hoe de inrichting wettelijke vertegenwoordigers en ouders wil betrekken bij het vaststellen van verblijfs- en behandelplannen	De inrichting gebruikt de inbreng van wettelijke vertegenwoordigers en ouders om het verblijfs- behandelplan inhoud te geven. Deze inbreng wordt schriftelijk vastgelegd	De inrichting onderzoekt regelmatig welke factoren van invloed zijn op het effectief betrekken van wettelijke vertegenwoordigers en ouders bij het inhoud geven aan verblijfs- en behandelplannen, en stelt zijn beleid daarop bij
Informatie jongeren over doel en perspectief school	Jongeren gaan naar school omdat ze overdag niet op de groep mogen blijven en dit is tevens het belangrijkste argument voor het schoolbezoek	De school bespreekt met iedere jongere de plaats en functie van het onderwijs binnen de behandeling	School heeft een heldere intakeprocedure waarbij voorgeschiedenis en toekomstige schoolloopbaan expliciet worden vastgelegd samen met de jongere	De school analyseert frequent de toelatingsprocedure van het onderwijs in het perspectief van de jongeren

Risicogebied bejegeningssklimaat**De inrichting gaat respectvol om met de jongeren**

<i>Indicator</i>	<i>Afwezig</i>	<i>Aanwezig</i>	<i>Operationeel</i>	<i>Geborgd</i>
Bescherming privacy en persoonlijke levenssfeer	De inrichting heeft geen beleid m.b.t. de bescherming van eigendommen, de persoonlijke levenssfeer van de jongeren en het delen van informatie over de jongere	De bescherming van informatie over jongeren, van eigendommen en de persoonlijke levenssfeer is in beleid vastgelegd	Medewerkers hanteren het inrichtingsbeleid m.b.t. de bescherming van de persoonlijke levenssfeer van jongeren. Incidenten en dilemma's op dit terrein worden besproken	Het beleid met betrekking tot de bescherming van de persoonlijke levenssfeer wordt op basis van onderzoek geëvalueerd en zo nodig bijgesteld
Naleving gedragsregels/omgangsvormen	Er is geen beleid (of slechts beleid op onderdelen) met betrekking tot het handhaven van gedragsregels en omgangsvormen, die binnen de leefgroep of de onderwijssituatie gelden	Er is inrichtingsbeleid m.b.t. de gedragsregels en omgangsvormen. Medewerkers onderkennen het belang van regelmaat, voorspelbaarheid en consequent optreden	Het beleid m.b.t. gedragsregels en omgangsvormen is schriftelijk vastgelegd, en bekend bij de jongeren. Het wordt consequent uitgevoerd door de medewerkers. Op afwijkingen wordt adequaat gereageerd	De handhaafbaarheid van gedragsregels wordt periodiek geëvalueerd. Zo nodig wordt het beleid bijgesteld
Nemen/verantwoorden van sanctionerende en geweldsmaatregelen	Het opleggen van sancties aan jongeren vindt niet altijd plaats volgens de in de Bij en afgeleide regels vastgelegde procedures. Medewerkers zijn niet allemaal geschoold en geoefend voor het gebruik van veiligheidsmiddelen en geweld	Het opleggen van sancties en maatregelen gebeurt volgens protocollen die gebaseerd zijn op de Bij. Daaronder begrepen zijn time out en kortdurende kamerplaatsing. Alle sancties worden schriftelijk vastgelegd. Alle daarbij betrokken medewerkers zijn getraind en geoefend m.b.t. hantering geweld en veiligheidsmiddelen	Er zijn algemene richtlijnen voor het opleggen van sancties voor gedragingen van jongeren. Afwijkingen daarvan worden in beeld gebracht. Aan een zorgvuldige communicatie met de jongeren over opgelegde sancties wordt zichtbaar aandacht besteed	Het sanctiebeleid van de inrichting wordt periodiek geëvalueerd en zo nodig bijgesteld
Besluitvorming/verantwoording van intrekken vrijheden	De voorwaarden waaronder vrijheden kunnen worden genoten en worden ingetrokken zijn niet in een beleid vastgelegd en niet altijd bekend bij de jongeren	De inrichting heeft een beleid met betrekking tot het toekennen van beloningen en het intrekken van vrijheden	Het beleid m.b.t. het toekennen van beloningen en het intrekken van vrijheden is schriftelijk vastgelegd. Het wordt consequent toegepast. Medewerkers en jongeren zijn ervan op de hoogte	Het beleid m.b.t. straffen en belonen en het intrekken van vrijheden wordt periodiek geëvalueerd en zo nodig bijgesteld

Risicogebied opvoeding en behandeling

De inrichting stelt de opvoeding van de jongeren centraal

<i>Indicator</i>	<i>Afwezig</i>	<i>Aanwezig</i>	<i>Operationeel</i>	<i>Geborgd</i>
Aansluiting dagprogramma bij ontwikkelingsbehoeften	De inrichting heeft geen vastgelegd dagprogramma per groep	Voor elke groep heeft de inrichting een vastgelegd dagprogramma dat afgestemd is op de ontwikkelingsbehoefte van de jongeren in de groep	Het dagprogramma is bij alle jongeren en groepsleiders bekend en wordt consequent uitgevoerd. Afwijkingen van het dagprogramma moeten worden onderbouwd	Het dagprogramma wordt periodiek geëvalueerd en zo nodig aangepast
Afstemming leefomgeving op ontwikkelingsbehoeften	De fysieke inrichting van de leefruimtes is uitsluitend bepaald door veiligheidsoverwegingen	De leefruimtes maken een verzorgde indruk, ze zijn opgeruimd, ordelijk en schoon. Daarnaast hebben de leefruimtes kenmerken van een huiselijk interieur (bijv. zithoek, eettafel, TV)	De leefruimtes hebben een uitnodigend karakter voor jongeren en groepsleiding en er zijn uitingen van hedendaagse jongerencultuur (bijv. posters), afgestemd op de doelgroep. (let wel: geen agressieve/seksueel getinte posters). Jongeren worden betrokken bij het op orde houden van de ruimtes	De fysieke inrichting, aankleding en verzorging van de leefruimtes is onderwerp van gesprek tussen jongeren en medewerkers en wordt zo nodig verbeterd en bijgesteld
Samenstelling leefgroepen	De leefgroepen worden samengesteld op basis van capaciteit en niet op basis van individuele kenmerken van de jongere	Enige gerichte toewijzing van jongeren naar leefgroepen vindt plaats binnen de inrichting maar dit is niet systematisch (d.w.z. op basis van een screening van alle jongeren nadat ze geplaatst zijn)	De inrichting bepaalt naar welke leefgroep individuele jongeren gaan op basis van een screening binnen de inrichting en (indien van toepassing) met gebruikmaking van vooraf verzamelde informatie. Er wordt rekening gehouden met de problematiek en delictgeschiedenis van jongeren	Periodiek evalueert de inrichting de wijze waarop en de mate waarin de leefgroepen worden samengesteld op basis van de ontwikkelingsbehoefte van individuele jongeren. Zo nodig vinden aanpassingen plaats.
Samenstelling schoolgroepen	De samenstelling van de schoolgroepen is volledig willekeurig	De school bepaalt de samenstelling van de schoolgroepen	De school bepaalt de samenstelling van de schoolgroepen aan de hand van de ontwikkelingsbehoeften van individuele jongeren	De school evalueert periodiek de samenstelling van de schoolgroepen en past de samenstelling zo nodig aan
Multidisciplinair overleg over begeleiding jongeren/leerlingen	Er is geen multidisciplinair overleg geregeld	Frequentie en samenstelling van het multidisciplinair overleg is vastgelegd	De inhoud van het multidisciplinair overleg is vastgelegd en betreft in ieder geval de dagelijkse begeleiding	De functie en invulling van het multidisciplinair overleg wordt periodiek geëvalueerd en zo nodig aangepast

			van individuele jongeren, zowel op de groepen als op school	
Bepalen beginsituatie leerlingen	Bij plaatsing wordt er geen beginsituatie geformuleerd en/of ontbreken essentiële gegevens van de leerlingen	Voor leerlingen van wie gegevens beschikbaar zijn wordt de beginsituatie vastgesteld	CvB bepaalt voor alle leerlingen de beginsituatie	De school heeft een systeem waarbij voor alle leerlingen de beginsituatie wordt vastgesteld en dit systeem wordt frequent geëvalueerd
Volgen vorderingen en ontwikkeling leerlingen	Er ontbreekt een functionerend leerlingvolgsysteem	Er is een leerlingvolgsysteem	Voor alle leerlingen is er een leerlingvolgsysteem en op basis van dit systeem wordt het onderwijs vormgegeven	De school gebruikt het systeem om leerlingen te volgen ook om onderwijsinhoudelijke keuzes te maken en het beleid bij te stellen
Leerinhouden/dagprogramma in relatie tot handelingsplan	De leerinhouden en het dagprogramma komen voort uit het aanbod van de school	Leerlingen hebben slechts ten delen een programma dat in overeenstemming is met hun onderwijsbehoeften	De school heeft een aanbod en aanpak die past bij de onderwijsbehoeften van de leerlingen verwoord in het handelingsplan	De school analyseert systematisch of het aanbod aansluit bij de behoeften van de leerlingen. Dit leidt tot aanpassingen
Evaluatie uitvoering handelingsplan	Voor evaluatie is geen tijd	De CvB bespreekt met het personeel de uitvoering van de handelingsplannen	Bespreeken en evalueren van de handelingsplannen is ingebed in de overlegstructuur van de school	De evaluatie van de handelingsplannen leidt op schoolniveau tot aanpassingen en bijstellingen. Belanghebbenden zijn hierbij betrokken (team, inrichting etc.)

Risicogebied opvoeding en behandeling

De inrichting behandelt jongeren met psychiatrische en gedragsproblematiek

<i>Indicator</i>	<i>Afwezig</i>	<i>Aanwezig</i>	<i>Operationeel</i>	<i>Geborgd</i>
Visie op het voorkomen van psychiatrische stoornissen	De inrichting heeft geen visie op psychiatrie binnen JJI	De inrichting heeft visie op psychiatrie binnen JJI, maar niet schriftelijk vastgelegd	De visie op psychiatrie in JJI is schriftelijk vastgelegd (geformaliseerd) en maakt onderdeel uit van beleid inrichting	Periodiek wordt de geformaliseerde visie inzake psychiatrische stoornissen getoetst en zo nodig bijgesteld
Herkennen en diagnosticeren van behandelbare psychiatrische stoornissen	De inrichting hanteert geen methodiek om psychiatrische stoornissen bij jeugdigen te herkennen en te diagnosticeren	Binnen de inrichting wordt gewerkt met een methodiek om psychiatrische stoornissen bij jeugdigen te herkennen en te diagnosticeren	De methode om psychiatrische stoornissen bij jeugdigen te herkennen en te diagnosticeren is beschreven en maakt onderdeel uit van het inrichtingsbeleid	Het beleid inzake het herkennen en diagnosticeren van psychiatrische stoornissen wordt periodiek getoetst en zo nodig bijgesteld
Intern en/of extern behandelaanbod behandelbare psychiatrische stoornissen	De inrichting biedt geen intern en/of extern behandelaanbod voor jeugdigen met een behandelbare psychiatrische stoornis	Het intern en/of extern behandelaanbod voor jeugdigen met een psychiatrische stoornis is (beperkt) aanwezig en niet geformaliseerd in het inrichtingsbeleid	Het intern en/of extern behandelaanbod voor jeugdigen met een psychiatrische stoornis is geformaliseerd en maakt onderdeel uit van het inrichtingsbeleid	Het geformaliseerde behandelaanbod wordt periodiek geëvalueerd en zo nodig bijgesteld
Visie op het uitvoeren van geprotocolleerde geneeskundige behandelingen onder dwang	De inrichting heeft geen beleidsvisie op het toepassen van geneeskundige handelingen onder dwang	De inrichting heeft een beleidsvisie op het toepassen van geneeskundige handelingen onder dwang	De beleidsvisie is bekend bij medewerkers en is sturend voor hun handelen	De beleidsvisie wordt periodiek geëvalueerd en zo nodig bijgesteld
Multidisciplinaire vaststelling medisch-psychiatrisch behandelbeleid	Er is geen structureel overleg tussen medische dienst, psychiater, gz-psychologen om psychomedische zorg te waarborgen en te coördineren	De (multidisciplinaire) samenstelling, werkwijze en bevoegdheden van de overlegvorm zijn beschreven	Het psychomedisch- of behandeloverleg vindt structureel plaats en voldoet aan de doelstelling	Het psychomedisch- of behandeloverleg maakt structureel onderdeel uit van het inrichtingsbeleid en jaarlijks brengt het overleg een verslag uit dat deel uitmaakt van het jaarverslag van de inrichting
Behandeling PIJ'ers en civielrechtelijk geplaatste jongeren op basis van behandelplan	Behandelplannen worden niet opgesteld voor alle te behandelen jongeren	Voor iedere PIJ'er en civielrechtelijk geplaatste jongere wordt een behandelplan opgesteld waarin minimaal is opgenomen: een omschrijving van de problematiek van de jongere en een beschrijving van een passend begeleidings-/of behandeltraject	De in te zetten behandeling is uitgewerkt in termen van concrete, aan termen gebonden doelen en middelen. Hierbij wordt expliciet gebruik gemaakt van vooraf verzamelde informatie (bijv. het Raadsonderzoek, de BARO en evt. PO). De behandeling wordt	De behandelingen van PIJ'ers en civielrechtelijk geplaatste jongeren en de kwaliteit van de behandelplannen worden op inrichtingsniveau periodiek geëvalueerd en zo nodig bijgesteld

conform plan uitgevoerd en
geëvalueerd Er wordt expliciet
stilgestaan bij het behalen van
de behandoelen

Risicogebied deskundigheid van het personeel

De inrichting draagt zorg voor een professionele bedrijfscultuur

<i>Indicator</i>	<i>Afwezig</i>	<i>Aanwezig</i>	<i>Operationeel</i>	<i>Geborgd</i>
Formatie gezondheidszorgfuncties volgens DJI adviesnorm.	De formatie van gezondheidszorgfuncties is over de hele linie beneden de adviesnorm van DJI	De formatie van gezondheidszorgfuncties is voor een aantal functies (bijna) conform de adviesnorm van DJI	De formatie van gezondheidszorgfuncties voldoet aan de adviesnorm van DJI	De DJI adviesnorm is operationeel en het beleid inzake de gezondheidszorgformatie wordt periodiek geëvalueerd
7x24 uurs bereikbaarheid arts en psychiater	De 7x24 uurs bereikbaarheid van de huisarts of inrichtingsarts en psychiater is niet geregeld	Er zijn (mondelinge) afspraken over de 7x24uurs bereikbaarheid van de huisarts of inrichtingsarts en psychiater en deze functioneren	De 7x24 uurs bereikbaarheid van de huisarts of inrichtingsarts en psychiater functioneert en is schriftelijk vastgelegd	De geformaliseerde 7x24 uurs bereikbaarheid van de huisarts of inrichtingsarts en psychiater wordt periodiek geëvalueerd en zo nodig bijgesteld
Kwaliteit en deskundigheid personeel in relatie tot behoefte doelgroep	Er zijn geen selectienormen vastgesteld voor het personeel.	Selectienormen voor het personeel zijn vastgelegd. De normen sluiten aan op de behoefte van de doelgroep en op in functieomschrijvingen vastgelegde taken en verantwoordelijkheden	Er worden objectieve selectieprocedures gehanteerd en selectie vindt plaats volgens de vastgestelde normen en procedures. De medewerkers zijn op de hoogte van hun taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden	De inrichting bewaakt dat de kwaliteit en niveau van nieuwe medewerkers in verhouding staat tot de eisen van het werk en de behoefte van de jongeren. De selectienormen en –procedure en de functiedocumenten worden periodiek geëvalueerd en zo nodig bijgesteld
Beleid professionele ontwikkeling medewerkers	Er is geen vastgelegd beleid voor het inwerken, ontwikkelen en ondersteunen van medewerkers.	De inrichting voert (vastgelegd) beleid dat voorziet in het inwerken, ontwikkelen en ondersteunen van medewerkers (denk aan: inwerkprogramma; interne opleiding; persoonlijke ontwikkelplannen; vormen van deskundigheidsbevordering als onderlinge coaching, intervisie, vaardigheidstraining, etc.; vormen van ondersteuning als collegiale consultatie en werkbegeleiding)	Medewerkers worden structureel ondersteund bij het uitvoeren van hun dagelijkse werkzaamheden en maken gebruik van inwerkprogramma's, interne opleidingen en andere ondersteuningsvormen	Professionele houding en ontwikkeling van medewerkers is onderwerp van functionerings- en beoordelingsgesprekken. Het beleid voor inwerken, ontwikkelen en ondersteunen van medewerkers wordt periodiek geëvalueerd en zo nodig bijgesteld
Scholingsaanbod gezondheidszorggebied	De inrichting biedt medewerkers geen gezondheidszorg	Het scholingsaanbod van de inrichting voorziet in gezondheidszorg	Medewerkers worden gestimuleerd of verplicht gesteld gebruik te maken van	Het scholingsaanbod wordt periodiek geëvalueerd en zo nodig bijgesteld

	(bij)scholingsmogelijkheden.	deskundigheidsbevordering	het scholingsaanbod	
Handelen medewerkers in relatie tot behoefte doelgroep	Er wordt niet gewerkt volgens een vastgelegde methodiek	Het gewenste handelen van medewerkers is vastgelegd in een methodiek die toegespitst is op de ontwikkelingsbehoeften van de doelgroep	Medewerkers werken volgens de vastgelegde methodiek. Medewerkers zijn flexibel en kunnen hun handelen aanpassen naar gelang de specifieke eisen van de situatie	De leidinggevenden hebben zicht op de mate waarin medewerkers werken conform de methodiek. Dit is onderwerp van gesprek tijdens o.a. functioneringsgesprekken. Indien nodig wordt deskundigheidsbevordering ingezet

Bijlage 3 Brieven van de inspecties aan de inrichting

Tijdens het vervolgtoezicht hebben de inspecties hun conclusies over de voortgang in de praktijk van de verbeteringen in de inrichtingen in brieven aan de inrichting vastgelegd. In deze bijlage staan de brieven, waarbij de aanhef is weggelaten

Brief van 23 april 2008

Op 22 januari 2008 heeft een afvaardiging van de inspecties die in februari 2007 het toezicht uitvoerden op de veiligheid in uw inrichting⁴, overleg gevoerd met u, mevrouw Van Ammers, mevrouw Ten Holt en de heer Gerritsen van De Sprong. De aanleiding is dat uit dit toezicht bleek dat De Heuvelrug een ernstig risico loopt op een onveilig leef-, behandel- en werkklimaat en dientengevolge onder verscherpt toezicht staat.⁵

Het doel van het overleg was dat u de inspecties informeert over de voortgang van de kwaliteitsverbeteringen op basis van het verbeterplan dat de inrichting en de school opstelden.

Informatie van inrichting en school over de ingezette verbeteringen

Volgens de directie heeft het onderzoek van de inspecties bijgedragen aan het inzicht dat veranderingen en verbeteringen nodig zijn in de organisatie en de kwaliteit van zorg. Hiervoor is de term “sturen op inhoud” geïntroduceerd. Dit is tevens de titel van het activiteitenoverzicht dat geschreven is in aanvulling op het verbeterplan.

De nieuwe algemeen directeur, sinds 15 januari in dienst, heeft een organisatie-ontwikkel- en verandertraject geïnitieerd. Om dit in goede banen te leiden is externe deskundigheid aangetrokken. Tevens is er een nieuwe zorgvisie beschreven voor de inrichting (“Perspectief voor Jongeren”).

Prioriteit heeft op dit moment het bespreken van de zorgvisie in grote personeelsbijeenkomsten zodat deze bekend en herkenbaar is op de werkvloer. Daarnaast moet een structuur worden gekozen voor de aansturing die passend is bij het primaire proces. Gedacht wordt aan duaal management. Belangrijk is om de kloof tussen beleid en uitvoering te dichten.

Een tweede punt waar De Heuvelrug momenteel veel in investeert is werving en selectie. De projectgroep die hiervoor verantwoordelijk is heeft voor een innovatieve aanpak gekozen, in samenwerking met een communicatie-adviseur. Men zoekt de grenzen op van wat binnen de Rijksoverheid mogelijk is op dit gebied. De maanden mei en juni worden benut als inwerkperiode, in juli moet de groepsleidersformatie op sterkte zijn. Onderdeel van het organisatietraject is vervolgens het binden van (nieuwe) medewerkers.

⁴ De Inspectie jeugdzorg, de Inspectie van het Onderwijs, de Inspectie voor de Gezondheidszorg en de Inspectie voor de Sanctietoepassing.

⁵ Informatie over het vervolgtoezicht van de gezamenlijke inspecties hebt u ontvangen in de notitie “Vormgeving vervolgtoezicht Veiligheid in justitiële jeugdinrichtingen”, Utrecht, november 2007.

Volgens de directie van het onderwijs is het afgelopen jaar vooral geïnvesteerd in het planmatig handelen (gebaseerd op het principe “één kind, één plan”) en het leerling-volgend werken. Daarnaast is de veiligheidsbeleving van leerlingen en het welbevinden van leerkrachten in kaart gebracht middels enquêtes. In december vorig jaar vond een externe kwaliteitsaudit plaats. Een verbetering met betrekking tot de samenwerking en afstemming tussen inrichting en school is dat er nu mentor-mentor overleg plaatsvindt. Verder overlegt de gedragswetenschapper van school met de gedragswetenschapper van de inrichting om het handelingsplan (onderwijs) en het behandelplan op elkaar af te stemmen. Tenslotte geeft de directie aan dat De Sprong nog een aanvulling heeft op het activiteitenoverzicht van De Heuvelrug, waarin de afstemming tussen school en inrichting beter is gedefinieerd.

De inrichting verwacht december 2008/begin 2009 alle voorgenomen verbeteringen gerealiseerd te hebben.

Afspraken tussen inspecties en inrichting / school

Voor zover relevant sturen de inrichting en de school aanvullende informatie over de kwaliteitsontwikkeling en het verbetertraject naar de Inspectie jeugdzorg. De directie van het onderwijs vraagt of het mogelijk is om regulier toezicht van de Inspectie van het Onderwijs op de overige locaties van de school samen te laten vallen met het traject van het verscherpt toezicht. Afsproken wordt dat de afvaardiging van de inspecties dit verzoek doorgeeft aan de Inspectie van het Onderwijs.

Conclusie inspecties

Op basis van bovenstaande bevindingen concluderen de inspecties dat in september/oktober 2008 een vervolgesprek plaatsvindt waarin de inrichting en de school de inspecties nader informeren over de voortgang van de invoering van de geplande verbeteringen. Voorafgaand aan dit gesprek ontvangen de inspecties graag een schriftelijke voortgangsrapportage van De Heuvelrug en De Sprong. Deze kan verzonden worden naar de Inspectie jeugdzorg, ter attentie van ondergetekende. Het verscherpt toezicht blijft vooralsnog gehandhaafd.

Brief van 2 december 2008

Op 29 oktober 2008 heeft een afvaardiging van de inspecties die in januari 2007 het toezicht uitvoerden op de veiligheid in uw inrichting⁴, overleg gevoerd met u en uw medewerkers en met de directie van De Sprong. De aanleiding is dat uit dit toezicht bleek dat De Heuvelrug een ernstig risico loopt op een onveilig leef-, behandel- en werkklimaat en dientengevolge onder verscherpt toezicht staat.⁵

Het doel van het overleg was dat u de inspecties, in navolging van het eerste voortgangsgesprek op 7 april 2008, informeert over de voortgang van de kwaliteitsverbeteringen op basis van het verbeterplan dat de inrichting en de school opstelden.

Informatie van inrichting en school over de voortgang van de ingezette verbeteringen

In het eerste voortgangsgesprek op 7 april 2008 heeft de inrichting aangegeven dat zij verwacht december 2008/begin 2009 alle voorgenomen verbeteringen gerealiseerd te hebben. Tijdens dit tweede voortgangsgesprek blijkt dat dit tijdsplan door de inrichting is bijgesteld. De belangrijkste reden hiervoor is de reorganisatie die gaande is en veel vergt van de medewerkers.

De activiteiten in het kader van het project verbetering veiligheid zijn onderdeel geworden van het organisatie-ontwikkelingstraject, waarin ook aan de orde zijn verbetering van de sturing en voorbereiding van de splitsing van de organisatie in twee delen (een instelling voor gesloten jeugdzorg- en een justitiële jeugdinrichting).

De inspecties hebben kennis genomen van verbeteringen ten behoeve van de veiligheid. Met name de uitkomsten van het eigen audit-team hebben gezorgd voor een stevig fundament voor de noodzakelijke veranderingen. De cultuuromslag die heeft plaatsgevonden en gericht was op verbetering van de communicatie heeft vruchten afgeworpen. De invoering van de basis-methodiek geldt zowel voor de school als voor de inrichting. De school heeft met name geïnvesteerd in handelingsplannen voor alle leerlingen en tussen inrichting en school is de samenwerking sterk verbeterd. De beoogde situatie, dat alle medewerkers op een constructieve wijze in de verandertrajecten participeren, is echter nog niet bereikt.

Tegen deze achtergrond stelt u voor de hertoets niet te laten plaatsvinden in januari, zoals was afgesproken, maar in maart 2009.

Afspraken tussen inspecties en inrichting / school

Geen

Conclusie inspecties

De inspecties concluderen dat weliswaar op veel terreinen acties in gang gezet zijn, maar dat onvoldoende blijkt dat die trajecten geleid hebben tot verbeteringen in het primaire proces. Het realiseren van essentiële voorwaarden voor een beter functioneren van de inrichting is afhankelijk geworden van de voortgang van de reorganisatie, waardoor het tempo waarin verbeteringen worden gerealiseerd onvoldoende wordt beheerst.

De inspecties wijzen u erop dat, ondanks de reorganisatie, de inrichting verantwoordelijk is voor de veiligheid van jongeren en personeel. De in uw inrichting geconstateerde ernstige veiligheidsrisico's voor jongeren en personeel, de basis voor het verscherpt toezicht, baren nog steeds zorgen en dienen zo snel mogelijk te worden aangepakt. Dat is voor alle betrokkenen evident. Mede daarom is afgesproken dat er binnen één jaar een hertoets zal plaatsvinden. Deze termijn is inmiddels verstreken

Om over de voortgang te worden geïnformeerd vindt in januari 2009 opnieuw een voortgangsgesprek plaats met een afvaardiging van de inspecties met als doel dat inrichting en school de hierboven geuite zorgen van de inspecties kunnen wegnemen.

Het verscherpt toezicht blijft vooralsnog gehandhaafd.

Brief van 21 januari 2009

In mijn brief van 2 december 2008 heb ik u geïnformeerd over de conclusies van de inspecties⁴ naar aanleiding van het voortgangsgesprek op 29 oktober 2008 tussen u en een afvaardiging van de inspecties. In deze brief heb ik aangegeven dat de inspecties van mening zijn dat weliswaar op veel terreinen acties in gang gezet zijn, maar dat onvoldoende blijkt dat die trajecten geleid hebben tot verbeteringen in het primaire proces. Het realiseren van essentiële voorwaarden voor een beter functioneren van de inrichting is afhankelijk geworden van de voortgang van de reorganisatie, waardoor het tempo waarin verbeteringen worden gerealiseerd onvoldoende wordt beheerst. Om over de voortgang te worden geïnformeerd zou in januari 2009 opnieuw een voortgangsgesprek plaatsvinden met een afvaardiging van de inspecties met als doel dat inrichting en school de hierboven geuite zorgen van de inspecties weg zouden nemen.

Inmiddels heeft u op 14 januari 2009 telefonisch aangegeven dat de laatste maanden de verbeteringen in een sneller tempo zijn doorgevoerd dan u in oktober voorzag.

De inspecties hebben daarom besloten om op 11 februari 2009 een hertoets uit te voeren. Omdat de locatie Lindenhorst inmiddels overgegaan is naar de gesloten jeugdzorg, zal de hertoets alleen bij Eikenstein plaats vinden. Met de directie van de locatie Lindenhorst zal ik een aparte afspraak maken over de uitvoering van de hertoets.

Met deze brief wil ik u informeren over de uitvoering van de hertoets bij De Heuvelrug, locatie Eikenstein.

Doel van de hertoets is om vast te stellen of het risico op een onveilig leef-, behandel- en werkklimaat zodanig is verminderd dat het verscherpt toezicht kan worden opgeheven.

Het toetsingskader dat de inspecties bij de hertoets hanteren is hetzelfde als het toetsingskader dat bij het eerste onderzoek is gehanteerd, waardoor de resultaten van het toezicht vergelijkbaar zijn.

Bijlage 4 Geraadpleegde documenten

- Jaarplan 2009
- Perspectief voor jongeren (zorgvisie De Heuvelrug 2008)
- Locatieplan 2008-2009
- Gedragscode De Heuvelrug (2009)
- Protocol ongewenste intimiteiten/seksueel misbruikt van pupil door medewerk(et)er van JJI De Heuvelrug.
- Gedragsprotocol Integriteit DJI
- Beschikbaarheid vertrouwenspersoon Justitie
- Toegang tot Bureau Integriteit en Veiligheid DJI
- Toegang tot centrale vertrouwenspersonen Integriteit en Seksuele Intimidatie DJI
- Gedragscode e-mail& internetgebruik Justitie
- Werkboek professionele integriteit. Omgaan met beroepsrisico's DJI
- Ambtseed(gelofte)
- Introductie en inwerkprogramma groepsleiders
- Map Traject info jongeren, met info over de dagelijkse routine en rechtspositie van jongeren, info over het netwerkberaad en uitslagen van activiteitenbegeleidingschecklisten (ABC-onderzoek).
- Plaatsingsprocedures 2009
- Zorgplan
- Schoolplan 2009 - 2011
- Intake en assessment procedure
- Notitie Veiligheid
- Ontwikkelingen van het onderwijsaanbod
- Notitie: Het wekelijkse psychomedisch overleg (PMO) in Eikenstein, ongedateerd
- Notitie: Visie op het uitvoeren van geprotocolleerde geneeskundige behandelingen onder dwang en Eikenstein, ongedateerd
- Notitie: methode ter diagnostisering en herkenning van psychiatrische stoornissen in Eikenstein, ongedateerd
- Notitie: behandelaanbod voor jongeren met een psychiatrische stoornis in Eikenstein, ongedateerd
- Notitie: Visie op voorkomen van psychiatrische stoornissen in Eikenstein, 29 januari 2009
- Concept Calamiteitenbeheersing. Protocol voor het toepassen van dwang bij psychiatrisch gestoorde jeugdigen, ongedateerd
- Protocol Hoe te handelen bij: zelfverwondend gedrag (automutilatie), suïcidedreiging, suïcidepoging, suïcide, 3 februari 2009

